

ઝજઝર-રોહતકથી દિલ્હી સુધીના વિસ્તારમાં આઠ દિવસમાં ભૂકંપના ચાર આંચકા, સરકાર એલર્ટ રહે તે જરૂરી

શું દિલ્હી સહિત પંજાબનો બેલ્ટગમે ત્યારે કાળની ગતિમાં ઘકેલાઈ વશે? શું આ વિસ્તાર નહીં રહે? આવા પ્રશ્નો એટલા માટે પુછાવા માંડ્યા છે કે દિલ્હી તેમજ એનસીઆરમાં સતત ભૂકંપના આંચકાઓ આવી રહ્યા છે. છેલ્લા સાત દિવસથી દિલ્હી અને એનસીઆરમાં ભૂકંપના આંચકાઓ અનુભવાઈ રહ્યા છે અને તેનું કારણ એ છે કે થોડા દિવસો પહેલા તા.1૦મી

આંધીને પસાર થવા દો

એક દિવસ ટેડિંગોમાંથી બહેરાત થઇ કે શહેરના દરિયાકિનારાના વિસ્તારોમાં આંધી આવવાની શક્યતા છે એટલે બને ત્યાં સુધી લોકોએ દરિયાકિનારે જવું નહિ, ઘરમાં જ રહેવું. પોતાને બહુ બહાદુર માનતો કોલેજીયન નિમિત બોલ્યો, ‘અંટે, આ હવામાન ખાતાવાળા તો બધાને ડરાવીને ડરપોક બનાવી દેશે. ફૂંકાતા પવન વચ્ચે દરિયાકિનારાનાં મોર્બ માણવાની અનેરી મળ છે. તેમાં એક અવળ ધ્રિલ છે. અમે બોલા દોસ્તો તો ખાસ જવાના છીએ.’ આ સાંભળી મમ્મી બોલી, ‘બબરદાર બહાર ગયો છે તો.’ નિમિત જીદ કરીને બોલ્યો, ‘હું તો જઈશ, હું કંઈ આંધી તોફાનથી ડરતો નથી.’ દાદા આ બધું સાંભળતા હતા. તેઓ બોલ્યા, ‘નિમિત, ધ્રિલ માટે બાન બોમમમાં ન મુકાયા. આ કંઈ બહાદુરી નથી, મુખમી છે. જંગલમાં જયારે પગ આંધી આવે, તોફાન આવે, ગાવડીજ સાથે વરસાદ પડે તો નાનાં મોટાં દરેક જંગલી પ્રાણીઓ જ્યાં હોય ત્યાં, જે મળે તે આશરો શોધી, માથું નીચું નમાવી બેસી જાય છે અને આંધીને પસાર થઇ જવા દે છે. બે પ્રાણીઓમાં આ સમજ વડે તો આપણે તો મનુષ્ય છીએ. સમજઓ, આવી મુખમી ન કરાય.’ દાદાની વાત સાંભળી નિમિત બહાર ગયો નહિ.તોફાનની બહુ અસર ન થઈ. દરિયા પરથી ૪ પસાર થઇ ગયું. પછા કિનારાના વિસ્તારોમાં મોટાં મોર્બ ઉછળ્યાં અને કિનારે મસ્તી કરતાં લોકોમાંથી બે જણ તણાઈ ગયાના સમાચાર પણ આવ્યા. આ સમાચાર સાંભળી દાદાએ નિમિત્તને કહ્યું, ‘નિમિત, સાંભળ આ સમાચાર. મારી વાત માની તું બહાર ગયો નહિ તે સાહેું કર્યું.’

નિમિત બોલ્યો, ‘દાદા, આમ હંમેશા ડરીને બેસવાનું?’ દાદાએ કહ્યું, ‘હા, એમાં જ સમજદારી છે. આ કુદરતી તોફાન સામે બહાદુરી દેખાડી સામા થવાય નહિ. આંધી દરમ્યાન દોડવાથી તમે ક્યાંય પહોંચી શકો નહિ ત્યારે અટકી જવું જ સાહેું. આંધીના સમયે આશરો શોધી બેસી જવાય અને અચ્ચને પણ અટકાવાય કારણ થોડા સમયમાં તે પસાર થઈ જશે. આ વાત જીવનભર યાદ રાખજે. આ જ રીતે જીવનમાં પણ કોઈ તોફાન સમા મુશ્કેલીભય! સંજોગો સર્જય ત્યારે પણ લડવાની ભાવનાને ઓડોડું નહિ. પહેલાં જરા શાંત થઈ બેસી જવું. જરા અટકી જવું. કોઈ આશરો સહારો શોધી શાંતિથી વિચાર કરી માર્ગ કાઢવો. અહીં હું થાકી હારીને કે ડરીને બેસી જવાની વાત નથી કરતો. હિમત મનમાં બળવી રાખવી જરૂરી છે, પણ મુશ્કેલી અને તકલીફો વખતે થોડો સમય શાંત થઈ બેસવાથી તેની અસર આપોઆપ ઓછી થતી જાય છે અને શાંત મનથી વિચારવાથી સારો માર્ગ સૂઝે છે.’દાદાજીએ સારી સમજ આપી.

લડાખના નવા લેફ્ટિનન્ટ ગવર્નર- ભાજપે જમ્મુ-લડાખના રાજકારણને ભેગા કર્યા

નવા રાજ્યપાલ જમ્મુ કાશ્મીર ભાજપના વરિષ્ઠ નેતા છે

કેન્દ્રમાં શાસક રાજકીય પક્ષો તેમના પક્ષના નેતાઓને રાજ્યપાલ અને ઉપરાજ્યપાલ તરીકે નિયુક્ત કરે છે તે પરંપરા રહી છે. તે કાં તો વૃદ્ધ નેતાને પુરા કરવા, તેમને બાજુ પર રાખવા અથવા જ્યાંથી તે ઉમેદવાર આવે છે તે રાજ્ય અથવા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશમાં (યુટી) જમીની સ્તરે રાજકીય વાસ્તવિકતાઓ સાથે સંબંધિત હોય છે. દુર્ભાગ્યવશ, વહીવટ અને બંધારણીય ઝીણવટભર્યાં મુદ્દાઓમાં કુશળતાના સ્વરૂપમાં યોગ્યતાને ધ્યાનમાં રાખવામાં આવતી નથી. ભાજપના વરંપરના ગવર્નર તરીકે દ્વારા રાજકીય કાવતરાઓના કેન્દ્ર તરીકે કરવો, કાં તો વિપક્ષ શાસિત રાજ્યો-કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશોને હરાન કરવા અથવા પોતાનાં રાજકીય હિતોને આગળ વધારવા માટે કરવામાં આવે છે અને આ કેન્દ્રમાં સત્તામાં રહેલા તમામ પક્ષો માટે સત્ય છે. પરંતુ તેનો દુરુપયોગ વધુ થયો છે અને દિવસે ને દિવસે ગંભીર વળાંક લે છે. તો, જમ્મુ અને કાશ્મીરના ભાજપના વરિષ્ઠ નેતા, ભૂતપૂર્વ વિધાનસભા સ્પીકર અને ભૂતપૂર્વ નાયબ મુખ્યમંત્રી કવિન્દર ગુપ્તાની લડાખના લેફ્ટનન્ટ ગવર્નર તરીકે નિમણૂક વરંપરનાને અનુરૂપ છે. 5 ઓગસ્ટ, 2019ના રોજ કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ તરીકે અસ્તિત્વમાં આવ્યા પછી, તેઓ ત્યાંના રાજ્યપાલ બનનારા પ્રથમ રાજકારણી છે. આ હદ સુધી આ એક સ્વાગતપાત્ર પગલું છે કારણ કે

લડાખ રાજકીય સશક્તિકરણ અને નિવાસ અધિકારોના રક્ષણ માટે જાહેર ચળવળનો સામનો કરી રહ્યું છે. તેઓ જેનો ભાગ હતા તે રાજકીય પક્ષના રાજકીય હિતોથી ઉપર ઊઠીને આવી પરિસ્થિતિનો સામનો કરવામાં તેમની કુશળતાની આ વાસ્તવિકતાઓ સાથે શું તેઓ તે કરી શકશે? કેન્દ્ર સરકાર તેમના જેવા મધ્યમ કક્ષાના ભાજપ નેતાને જમીની સ્તર પર કાર્ય કરવા માટે કેટલી છૂટ આપશે? આ પ્રશ્નોના સીધા જવાબ આપવા મુશ્કેલ છે કારણ કે જમ્મુ-કાશ્મીરમાં ભાજપના પુરોગામી નેતાઓ જેવા કે ભૂતપૂર્વ કેન્દ્રીય મંત્રી પ્રોફેસર ચમનલાલ ગુપ્તા, ઋષિકુમાર કૌશલ કે વાજપેયી-અડવાણી યુગ દરમિયાન હરિયાણાના રાજ્યપાલ રહેલા અનુસૂચિત જાતિના અગ્રણી નેતા બાબુ પરમાનંદ જેવું કદ કે રાજકીય સ્થાન તેમની પાસે નથી. આ ઉપરાંત ઉચ્ચ-તીવ્રતાવાળા જાહેર-રાજકીય વિવાદોને ઉકેલવામાં તેમનો વહીવટી ટ્રેક રેકૉર્ડ નથી. અહીં મુદ્દો વ્યૂહાત્મક રીતે સ્થિત છે બાજપના સામાજિક અશાંતિનો છે જ્યાં ચીન ભારત પર દબાણ બનાવી રાખે છે. જો કે, જમ્મુ અને કાશ્મીર સાથે લાગેલા કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના રાજ્યપાલ તરીકે ગુપ્તાની નિમણૂકનું રાજકીય મહત્વ ગુમાવવું જોઈએ નહીં. હકીકત એ છે કે તેઓ જમ્મુ પ્રદેશના છે, જે છેલ્લા એક દાયકાથી ભાજપનો ગઢ અને હિન્દુત્વની નાની પ્રયોગશાળા બની ગયો છે

જુલાઈના રોજ દરિયાણાના ઝળખરમાં 4.4ની તીવ્રતાનો ભૂકંપ આવ્યો હતો. જેના આંચકા દિલ્હી-એનસીઆરની સાથે સાથે નોર્થડા, ગુરૂગ્રામ અને ફરિદાબાદમાં અનુભવાયા હતા. બાદમાં સતત બીજા દિવસે પણ 3.7ની તીવ્રતાનો ભૂકંપ આવ્યો અને તેના આંચકા પણ અનુભવાયા છે. તા.17મી જુલાઈના રોજ દરિયાણાના ૪ રોહતકમાં 3.૩ની તીવ્રતાનો ભૂકંપ આવ્યો અને તેના આંચકા પણ અનુભવાયા હતા.

છેલ્લા આઠ ૧ દિવસમાં આ વિસ્તારમાં આ ચોથો મોટા ભૂકંપનો આંચકો હતો. આ આંચકાઓની તીવ્રતા વધારે નહીં હોવાને કારણે કોઈ બાનહાનિ નથી થઈ પરંતુ આ

આંચકાઓ બાબે ચેતવણી વરૂદ આપી રહ્યા છે. આમ પણ દિલ્હી-એનસીઆર અને તેના આસપાસનો વિસ્તાર ભૂકંપ માટે સંવેદનશીલ માનવામાં આવે છે. આ વિસ્તારમાં ભૂકંપ આવવાના ત્રણ કારણો છે. જેમાં એક ઝળખર-રોહતકમાં મહેન્દ્રગઢ-દહેરાદૂન કોલ્ટ લાઈનની સાથે સાથે દિલ્હી-હરિદ્વાર સ્વિચ અને સોહના-મથુરા કોલ્ટ જેવી તિરાડો આવી છે. આ તિરાડ ઘરતીની ટેકટોનિક પ્લેટ અથડાવાને કારણે બની રહી છે. બીજું કારણ એ છે કે ભારતની ટેકટોનિક પ્લેટ સતત સુરેશિયન પ્લેટ સાથે અથડાઈ રહી છે. આ અથડામણને કારણે ભૂગર્ભમાં વિશાળ ઉર્જા વમા થાય છે અને જ્યારે આ ઉર્જા છુટી પડે છે ત્યારે ભૂકંપ આવે

છે. ત્રીજું કારણ એ છે કે આ નાના ભૂકંપ ટેકટોનિક્સ પ્લેટમાં તણાવાના સંકેત પણ હોઈ શકે છે. જે દીમેદીમે વધી રહ્યા છે. આ તણાવો જ્યારે ખૂબ વધે ત્યારે ભૂકંપનો મોટો આંચકો આવે છે. વૈજ્ઞાનિકોના મતે આમ તો, દિલ્હી-એનસીઆરમાં કોઈ મોટો તાકાલિક ખતરો નથી. પરંતુ તેની સામે સાવચેતી અને જાગૃતિ રાખવામાં આવે તે વરૂરી છે. ભૂકંપની સ્થિતિમાં નાગરિકોએ શું કરવું અને શું નહીં કરવું તેની માહિતી રાખવી જરૂરી છે. ઝળખર અને રોહતકનો આ બેલ્ટ ભારે બોમમી છે. જે રીતે સતત આંચકાઓ આવ્યા છે તે ચેતવણી સમાન છે. ભૂકંપને સરકાર અટકાવી શકતી નથી. પરંતુ ભૂકંપના સમયમાં શું શું કરવું? તેનું માર્ગદર્શન

સરકાર આપી શકે છે. કેવા પ્રકારના બાંધકામો ભૂકંપ પ્રતિરોધક થઈ શકે તેની ગાર્ડડલાઈબ બનાવીને તેનો અમલ કરાવી શકે છે. બપાન કે રોળની જેમ ભારતમાં વારંવાર ભૂકંપ આવતા નથી પરંતુ જે રીતે પૃથ્વીમાં બદલાવ આવી રહ્યો છે તે બતાવી રહ્યું છે કે ભારત માટે પણ ભૂકંપનો ખતરો મોટો છે. ભારતમાં વસતી અને બાંધકામો મોટા પ્રમાણમાં છે. આ સંજોગોમાં ગમે ત્યારે એવી મોટી હોનારત થઈ શકે છે કે જેને કારણે ભારત દાયકાઓ સુધી પાછળ ઘકેલાઈ જાય. દિલ્હી-એનસીઆર સહિતના વિસ્તારોમાં આંચકા એક ચેતવણી સમાન છે ત્યારે સરકારે આ મામલે આગળ આવીને પગલાઓ લે તે વરૂરી છે.

કર્ણાટકમાં કૉંગ્રેસની યાદવાસ્થળી

કૉંગ્રેસની સ્થિતિ દયનીય છે. બે રાજ્યોમાં માત્ર સત્તા છે અને ત્યાંય સમસ્યાનો પહાડ છે. કર્ણાટકમાં છેલ્લા થોડા સમયથી મુખ્યમંત્રીપદ માટે હુંસાતુંસી ચાલી રહી છે. મુખ્યમંત્રી સિદ્ધાર્મેયા ખુરશી છોડવા તૈયાર નથી અને ડી. કે. શિવકુમારને મુખ્યમંત્રી બનવું છે. આ બે નેતા વચ્ચેનો સંઘર્ષ કૉંગ્રેસના દિલ્હી દરબારમાં પહોંચ્યો છે પણ એને ઉકેલવામાં યુવરાજ રાહુલબાબા સફળ રહ્યા નથી. અરે! સિદ્ધારમેયા એમને મળવા આવ્યા તો એ મળ્યા નથી. કૉંગ્રેસની આ જ નીતિ રીતિ એને ડુબાડી રહી છે.

આમ તો એવું નક્કી થયેલું કે, સિદ્ધારમેયા અને ડી. કે. શિવકુમાર વચ્ચે મુખ્યમંત્રીપદ અઢી અઢી વર્ષ કરશે પણ અઢી વર્ષ થયા બાદ સિધ્ધાએ કહ્યું કે, એ પૂરાં પાંચ વર્ષ મુખ્યમંત્રી રહેશે. અઢી વર્ષ મુદ્દે કોઈ ડિલ થઈ નથી. તેમણે એમ પણ ઘણી વખત કહ્યું છે કે મુખ્યમંત્રીપદ ખાલી નથી અને ડી.કે. શિવકુમાર પોતે પણ આ વાત સાથે સહમત છે. નાયબ મુખ્યમંત્રી ડી. શિવકુમારની મુખ્યમંત્રી બનવાની મહત્ત્વાકાંક્ષા જગજાહેર છે. તેમનાં સમર્થકો સમયાંતરે તેમને મુખ્યમંત્રી બનાવવાની માંગ કરતા રહે છે. કેટલાક પારાસભ્યોનો દાવો છે કે ડી.કે. શિવકુમારને 138 પારાસભ્યોનો ટેકો છે.

આ સ્થિતિમાં કૉંગ્રેસ મોવડીમંડળ શું કરે છે? કોંગ્રેસ હાઈકમાન્ડ આ આંતરિક સંઘર્ષને ટાળવાનો પ્રયાસ કરી રહ્યું છે. કૉંગ્રેસ અધ્યક્ષ મલ્લિકાજીનુ ખડગેએ આવા મામલાઓ પર હાઈકમાન્ડ નિર્ણય લેશે અને કોઈએ બિનજરૂરી સમસ્યાઓ ઊભી ન કરવી જોઈએ તેમ જણાયું તો ખરું. દિલ્હીથી એક પ્રતિનિધિ કર્ણાટક પણ ગયા એ બધું બરાબર છે એવી જાહેરાતથી પણ એવું ને નહિ. ભાજપ માટે આ તક રહે છે. ભાજપ દ્વારા આ આંતરિક સંઘર્ષ પર પ્રહાર કરવામાં આવી રહ્યા છે. ભાજપે આરોપ લગાવ્યો છે કે સિદ્ધારમેયા અને ડી.કે. શિવકુમાર પારાસભ્યોને પોતાના પક્ષમાં લેવા માટે હોર્સ ટ્રેડિંગમાં સામેલ છે. બીજા બાજુ સિદ્ધારમેયા અને ડી.કે. શિવકુમાર બંને રાહુલ ગાંધીને

મળે છે. તેઓ કૉંગ્રેસની સરકારને અસ્થિર અને નેતૃત્વવિહીન દર્શાવવાનો પ્રયાસ કરશે. ભાજપને પોતાનો જનાબાર મજબૂત કરવાની આ પદ્ધતિ સરકારને સહિત અને કૉંગ્રેસવિરોધી માહોલ બનાવવાની તક મળશે. કૉંગ્રેસમાં સ્પષ્ટ નેતૃત્વ અને દિશાના અણવે પારાસભ્યો અને સામાન્ય કાર્યકરોમાં હતાશા ફેલાઈ શકે છે. પરિણામે ભવિષ્યમાં કૉંગ્રેસે નુકસાન વેઠવું પડશે.

કાશ્મીરને રાજયનો દરજ્જો કયારે મળશે?

જમ્મુ કાશ્મીરમાં પહેલગામ ઘટના બાદ પાટે ચઢેલી ગાડી નીચે ઊતરી ગઈ છે. ક. ૩૭૦ હટાવ્યા બાદ બહુ ઝડપથી આ રાજ્યને રાજ્યનો દરજ્જો મળશે એવું કેન્દ્ર સરકારે વારંવારે કહ્યું છે પણ ક્યારે એનો ફોડ પાડ્યો નથી. ઓમર અબ્દુલ્લાની સરકાર અહીં રચાઈ છે પણ રાજ્યનો દરજ્જો ના મળેલો હોવાથી આ દાંત વિનાની સરકાર

રાજયોની વાહાઝાર કૌશિક મહેતા

રાહુલ ગાંધી આ સમયે કર્ણાટકમાં ચાલી રહેલા નેતૃત્વ પરિવર્તનની અટકળોને વેગ આપવા માંગતા ન હતા. જો તેઓ બંને નેતાઓને મળ્યા હોત તો તેનાથી પક્ષમાં વધુ મૂંઝવણ અને અટકળો વધી શકતી હતી. પણ આ તો સમસ્યાથી મોં છુપાવવા જેવી વાત થઈ

આપે છે. મતદારોમાં પક્ષ પ્રત્યેનો વિશ્વાસ ઘટી શકે છે. તેઓ વિચારી શકે છે કે પક્ષ પોતાના આંતરિક પ્રતિનિધિ કર્ણાટક પણ ગયા એ બધું બરાબર છે એવી જાહેરાતથી પણ એવું ને નહિ. ભાજપ માટે આ તક રહે છે. ભાજપ દ્વારા આ આંતરિક સંઘર્ષ પર પ્રહાર કરવામાં આવી રહ્યા છે. ભાજપે આરોપ લગાવ્યો છે કે સિદ્ધારમેયા અને ડી.કે. શિવકુમાર પારાસભ્યોને પોતાના પક્ષમાં લેવા માટે હોર્સ ટ્રેડિંગમાં સામેલ છે. બીજા બાજુ સિદ્ધારમેયા અને ડી.કે. શિવકુમાર બંને રાહુલ ગાંધીને

બની છે. મોટા ભાગની સત્તા કેન્દ્ર પાસે છે અને હમણાં જ ઓમરને નજરકેદ કરવામાં આવ્યા અને એમની સાથે જે વ્યવહાર થયો એ ક્ષોભજનક છે. કેન્દ્ર સરકારે, ખાસ કરીને ગૃહમંત્રી અમિત જેમ કે સ્થાનિક સ્વરાજ્યની ચૂંટણીઓ, લોકસભા ચૂંટણી અથવા આગામી વિધાનસભા ચૂંટણી) પક્ષના પ્રદર્શન પર નકારાત્મક અસર પડી શકે છે. બીજા બાજુ, ભાજપ જેવા વિરોધ પક્ષોને કૉંગ્રેસના આ આંતરિક સંઘર્ષને મુદ્દો બનાવવાની તક

બની છે. મોટા ભાગની સત્તા કેન્દ્ર પાસે છે અને હમણાં જ ઓમરને નજરકેદ કરવામાં આવ્યા અને એમની સાથે જે વ્યવહાર થયો એ ક્ષોભજનક છે. કેન્દ્ર સરકારે, ખાસ કરીને ગૃહમંત્રી અમિત જેમ કે સ્થાનિક સ્વરાજ્યની ચૂંટણીઓ, લોકસભા ચૂંટણી અથવા આગામી વિધાનસભા ચૂંટણી) પક્ષના પ્રદર્શન પર નકારાત્મક અસર પડી શકે છે. બીજા બાજુ, ભાજપ જેવા વિરોધ પક્ષોને કૉંગ્રેસના આ આંતરિક સંઘર્ષને મુદ્દો બનાવવાની તક

- આ લેખમાં પ્રગટ થયેલાં ચિત્રાતે લેખકનાં પોતાના છે.

રાજધાનીના અંતરંગ

અનિલ આનંદ

લડાખ રાજકીય સશક્તિકરણ અને નિવાસ અધિકારોના રક્ષણ માટે જાહેર ચળવળનો સામનો કરી રહ્યું છે

સંભાવના સાથે, પરિસ્થિતિમાં એક નવું તત્વ ઉમેરાયું છે. છેવાંગ અને જોરા બંનેએ સ્પષ્ટતા કરી છે કે તેઓ આંદોલનનો ભાગ રહેશે. કદાચ, ગુપ્તા પર આરએસએ વિશ્વાસ છે તેના કારણે કેટલાક છવાંદો તેમને સતતવી રહ્યા હોવા છતાં તેમને આ પદ સોંપાયું છે. કિશોરાવસ્થામાં આરએસસમાં જોડાવા ઉપરાંત, તેઓ જમ્મુ અને કાશ્મીર જતાં પહેલાં 1978થી 1979 સુધી વિશ્વ હિન્દુ પરિષદના પંજાબ એકમના સચિવ પણ હતા. 23 સપ્ટેમ્બર, 2022 ના રોજના એક અહેવાલમાં હિમાચલ

પ્રદેશમાં હાઈડ્રોઇલેક્ટ્રિક પ્રોજેક્ટના બાંધકામના સંદર્ભમાં (જમ્મુ અને કાશ્મીર બેંક ટરફથી) 31 કરોડ રૂપિયાની ભેંક લોન કેસનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે. હિમાચલ પ્રદેશના શૂ (ચંબા) ગામમાં 3 મેગાવોટ (SAL-II) પ્રોજેક્ટ માટેનો કોન્ટ્રાક્ટ તેમને જમ્મુના બે અન્ય વરિષ્ઠ ભાજપ નેતાઓ સાથે આપવામાં આવ્યો હતો. બેંકે ‘ખાતાનું સમાધાન’ કરી દીધું છે અને આ ભાજપ નેતાઓને

જો ગુપ્તાની રાજ્યપાલ તરીકેની નિમણૂક જમ્મુ અને કાશ્મીર કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશના જમ્મુ ક્ષેત્રમાં ભાજપની ચૂંટણીની રાજનીતિ સાથે સીધી રીતે જોડાયેલી છે, તો તેને લડાખમાં કેન્દ્રશાસિત પ્રદેશ બનવાનો પ્રારંભિક ઉત્સાહ ઓછો થયા પછી પક્ષના ઘટતા રાજકીય ભાગ્ય સાથે પણ ગાઢ સંબંધમાં જોવું જોઈએ. 2014 અને 2019માં સતત બે જીત પછી, પાર્ટીએ 2024માં લડાખ લોકસભા બેઠક ગુમાવી રહ્યાં એટલું જ નહીં, પરંતુ યુટીની રચના પછી ઉત્પન્ન થયેલી જાહેર સદ્માના પણ ગુમાવી દીધી હતી, કારણ કે નિવાસ અધિકારોના મુદ્દાઓનો ઉકેલ આવ્યો નથી.

ગુપ્તાની નિમણૂક સાથે ભાજપે કરી એક વાર પ્રદેશના ચૂંટણી રાજકારણમાં એક મહત્વપૂર્ણ લાભ મેળવ્યો છે જ્યાં તેનો મુખ્ય હરીફ કોંગ્રેસ, માત્ર આત્મનિરીક્ષણ અને ઉપચારાત્મક પગલાં લેવાનો ઈનકાર જ નથી કર્યો. ભાજપના હિન્દુત્વ મત આધારને નુકસાન પહોંચાડવા માટે સામાજિક અને જાતિવાદ એજિન્ડિયારિંગ દ્વારા ભાજપના નેતાઓ સામે મજબૂત સત્તાવિરોધી હલેરનો લાભ લેવાની વાજબી તકો હોવા છતાં, કોંગ્રેસે હિન્દુઓમાં પ્રભાવશાળી સમુદાયોને પ્રતિનિધિત્વ આપવાનો ઈનકાર કરીને યુપયાગ પોતાના પતન પર નજર રાખી રહી છે. હિન્દુઓ ભાજપના સમર્થન આધારનો મુખ્ય ભાગ છે.

- આ લેખમાં પ્રગટ થયેલાં ચિત્રાતે લેખકનાં પોતાના છે.

ચર્ચાપત્ર charchapatra@gujaratmitra.in

સુરતને સોનાની મૂરત બનાવનારને યાદ કરવા જોઈએ

ખૂબ જ સરળ સમજાય એવી વાત એક ઈન્ટરવ્યૂમાં આપણા વડા પ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ કરી હતી, મોદીજીની કાર્યશૈલીથી પ્રભાવિત થયેલ પત્રકારે વડા પ્રધાનને પ્રશ્ન પૂછ્યો - સાહેબ, તમે ઈતિહાસમાં તમને ક્યાં જોવા માગો છો? તે થોડાક સમય રોકાયા, અને પછી બોલ્યા તમે જાણો છો વેદ કોણ લખ્યા? મોટાભાગના લોકો મૌન હતાં, તે ખુબ જ નમ્રતાપૂર્વક બોલ્યા- બધું જ ક્ષણિક છે, લાંબા સમય સુધી કંઈ ચાલ રહેતું નથી. આ વાત યાદ આવી- કારણ કે જ્યારે સુરતનું નામ સ્વચ્છ શહેરમાં આવે છે ત્યારે કમિશનર શ્રી એસ.આર. રાવ [આઈ.એ.એસ.] ને હંમેશા યાદ કરવાનું ભૂલી ગયા હોય તેવો અહેસાસ જરૂરથી થાય. તેમનું જેટલું સન્માન કરે એટલું મોછું કહેવાય. સુરતને સાચી સોનાની મૂરત બનાવવામાં રાવ સાહેબનો મહત્વપૂર્ણ ભૂમિકાઓ યાદ કરવી જઈએ.

સુરત - જિજ્ઞેશ બક્ષી

હવન હવો તો આવું હવો

હવન હવવું હોય તો એવું હવો કે દરેક પળ યાદગાર બને. હવન એક કેનવાસ છે, જેમાં રંગો તમારી પસંદગીના છે. પણ ઘણીવાર આપણે એ ભૂલી જઈએ છીએ કે આ રંગો ફક્ત આનંદના જ નથી, પણ દુ:ખ, સંઘર્ષ અને અનુભવોના પણ છે. હવનમાં દરેક અનુભવ એક પાઠ આપે છે. જે આપણને વધુ મજબૂત બનાવે છે. જો તમે સપનાં જુઓ છો, તો એને હકીકતમાં આપતાં પહેલાં સુરક્ષા વ્યવસ્થાને વધુ મજબૂત કરવી જરૂરી છે. પણ ચૂંટાયેલી સરકારનો કોઈ મતલબ રહેતો નથી જ્યાં સુધી રાજ્યનો દરજ્જો ના મળે. કારણ કે આ સરકાર પાસે મહાદિત સત્તાઓ છે. જમીન, કાયદો અને વ્યવસ્થા અને પોલીસ જેવા મુખ્ય વિષયો સામાન્ય રીતે કેન્દ્ર સરકાર અથવા કેન્દ્ર દ્વારા નિયુક્ત ઉપરાજ્યપાલના નિયંત્રણ હેઠળ રહે છે. ઉપરાજ્યપાલ એ કેન્દ્ર સરકારના પ્રતિનિધિ હોય છે અને તેમની ભૂમિકા ખૂબ જ મહત્વપૂર્ણ હોય છે. નાણાંકીય બાબતો અને કેન્દ્રીય યોજનાઓના અમલીકરણમાં પણ કેન્દ્રનું નિયંત્રણ વધુ હોય છે એટલે અત્યારે ઓમર સરકાર છે પણ એની પાસે સત્તા બહુ સીમિત છે. કેન્દ્ર સરકારે રાજ્યનો દરજ્જો વહેલી તકે આપવો પડશે અને વહેલી તકે ...સમયમર્યાદા નક્કી કરવી પડશે. સુપ્રીમ કોર્ટ પણ દરમિયાનગીરી કરી શકે કારણ કે, સરકારે ત્યાં વચન આપ્યું છે. આ દરજ્જો ના મળે ત્યાં સુધી કાશ્મીરમાં સામાન્ય સ્થિતિ કંઈ રીતે સર્જશે? એનો જવાબ મળતો નથી.

- **જશુ સોલંકી**

શિક્ષણ ક્ષેત્રે કલંક

શિક્ષણ જેવા પવિત્ર ગણાતા ક્ષેત્રને કલંક લગાડનારી ઘટનાઓ વારંવાર બનતી હોય છે. શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓની મજબૂરીનો ગેરફાયદો ઊઠાવતા હોય છે. એમને પરીક્ષામાં નાપાસ કરવાની ધમકી આપીને વિદ્યાર્થી સાથે શારીરિક અડપલાં કર્યાના અનેક કિસ્સા પ્રકાશમાં આવ્યા છે. શિક્ષણના વ્યવસાયમાં જોડાયેલા આવા શિક્ષકોને ચોક્કસ સજા મેળવી જોઈએ પણ આપણા માટે તો એસ.એસ.સી., એચ.એસ. સી કે અન્ય પરીક્ષામાં પાસ થવું મહત્વનું બની ગયું છે. આજે સવાલ મસ્તકનો એ છે કે જિંદગીની પરીક્ષામાં પાસ થવું મહત્વનું છે કે ભણતરની? આપણા દેશમાં મોટા ભાગનાં વિદ્યાર્થીઓ માટે શિક્ષણ સજાગ્રુ બની ગયું છે. વિદ્યાર્થીઓ પર પ્રથમ નંબરે આવવા માટે કે ચારા માર્ક્સ લાવવા માટે દબાણ આપતું હોય છે એને કારણે આજનો વિદ્યાર્થી આત્મહત્યા કરી લે છે એવા કિસ્સાઓ પણ બન્યા છે. આવી ઘટના કોઈ પણ સમાજ, દેશ કે સરકાર માટે શરમજનક ગણાય.

અડાજણ, સુરત - શીલા સુભાષ ભટ્ટ

કાયદા અને ગેરફાયદા
કોઈ પણ દેશ કે રાજ્યમાં જે નિયમો કે સિદ્ધાંતો હસ્તક નેતારકોને ન્યાય અપાતો હોય છે, જેને અનુસરીને રાજ્યો-રાજ્યો વચ્ચેના, રાજ્ય અને નાગરિકો વચ્ચેના તથા પરસ્પર નાગરિકો વચ્ચેના વિવાદોનો નિકાલ કરવામાં આવતો હોય છે તથા જેને આધારે શાંતિ અને વ્યવસ્થા જળવાતી હોય છે તે નિયમો કે સિદ્ધાંતોનો સંપૂર્ણ માનવજીવનમાં કાયદાની અસર એટલી બધી વ્યાપક હોય છે કે માણસના જન્મથી મૃત્યુ સુધી એરપોર્ટને અરેપોર્ટની અસરોએ પરેડી પણ કરવામાં આવે તો પછી પણ કાયદો ક્યાં છે? ધેરીને ઊભો હોય છે. એટલે કોઈ એમ પૂછે કે ‘કાયદો ક્યાં છે?’ તો એ પ્રશ્ન સામે ઉત્તર સ્વરૂપે બીજો પ્રશ્ન પૂછવો પડે કે ‘કાયદો ક્યાં નથી!’? અર્થાત્, કાયદો સર્વત્ર છે! ખેર, કાયદાના વિવિધ વિષયોથી રાજકારણ, અર્થશાસ્ત્ર,

ઈતિહાસ અને સમાજના આકાર આપી શકાય છે! અપવાદરૂપેના કિસ્સામાં દિલ્હીના એક કાળા કોટ વગરના યુવક વકીલે વકીલાતની ૧.૫૦ કરોડની દુકાન ખોલી ૫૦ લાખનું કંર્નિયર પણ આધાર અને આશ્ચર્યસહ, અસ્પ્રશસ્ત્ર વગરનો સિપાઈ નકામો તેમ અસ્ત્રા વિનાનો હજામ